

Милча Мадих

Милан Васић: МАЈИНОВИЋ – хроника села

Самостално издање, Београд, 2002. 360

Хроника села Мајиновић настала је као плод вишегодишњег проучавања објављене литературе и архивске грађе о подручју Ваљевоке Подгорине и теренских истраживања које је аутор стрпљиво обављао, примењујући методолошка упутства Комисије за проучавање села САНУ. Књига је вешто компонована из седам тематско-хронолошких поглавља, богато илустрованим и органски повезаним у целину која презентује најзначајније податке о географским условима и карактеристикама подручја, становништву, насељу и променама које се збивају у раздобљу од првих трагова насеља, нарочито детаљно од насељавања српског становништва и његовог континуираног борава, уназад више од тристотине година. После кратког увода и прегледног графичког плана села, аутор у поглављу „Период од настанка села до Првог светског рата“, даје опис села и његов географски положај илустрован прегледним картама и фото снимком. На основу пажљиво и темељно проучених пописних података почев од 1717. аутор прати демографске промене уз презентовање пописних података о становницима села и њиховом имовном стању. Посебан прилог посвећује знаменитим личностима за време Отоманске власти и устанака, као и пореклу становништва према презименима, времену њиховог досељавања и подручју са којег мигрирају. Вредан прилог о народном градитељству и његовом развоју илустрован скицама и фотографијом типова кућа које су у прошлости грађене са пратећим економским објектима, даје посебну димензију овој хроници.

Поглавље „Балкански ратови и Први светски рат“ презентује учешће становника села са спиковима преживелих и погинулих и страдалих као и ратна дешавања на овим просторима са пописом гробаља и споменика страдалим у овим ратовима, прецизно представљеним графичком скицом. Ту су и записи о железничкој прузи Ваљево – Каменица, на којој се одвијао теретни саобраћај за време Аустро-Угарске окупације.

Период између Првог и Другог светског рата аутор описује на десетак страница, пружујући основне податке о демографским, економским и поли-

тичким приликама које су пратиле село у том периоду његове бурне прошлости.

Период за време Другог светског рата је детаљније представљен, са више података о догађајима, учесницима оружаних формација у борби против окупатора, заробљеним и интернираним у логоре, житељима села као и о партизанској радионици за израду бомби. Поред спискова са подацима о учесницима појединих оружаних формација, посебна пажња је посвећена интернираним у логоре, условима у којима су проводили време у заточеништву и судбини свих становника села који су прошли ратна искушења или су у њему страдали. Највише просто ра у књизи аутор је посветио праздобљу после Другог светског рата о којем је и највише података могао прикупити, било писаних извора или усмених казивања. Све значајне промене које село доживљава у овом периоду, на економском, демографском, културном, образовном и ширем друштвеном плану, помно су забележене уз обиље података о раду месних органа власти, миграцијама становника, електрификацији, развоју путне мреже, занимањима мештана, као и породицама које нису имале потомке или су се иселиле у друга места. Развоју саобраћајне инфраструктуре и просвете у селу са пописом просветних радника, ученика академских грађана које је изнедрила ова средина, посвећена је дужна пажња у овом поглављу књиге. Фолклор, обичаји, народна ношња илустрована цртежима, језик житеља села са прилогом туђица које се користе у свакодневном говору, кућна радиност са предметима и алатима за свакодневну употребу, сликовито су описани и графички приказани. Привредне делатности, пољопривреда, занати, трговина и природна богатства са којима располаже подручје села детаљно су описани у овом одељку. Гробља и споменици су посебно обрађени са прецизним подацима о локацији и сахрањенима. Родослови свих значајних фамилија су детаљно описани уз графички приказ родослова фамилија Ћирић као оснивача села и Васић из које потиче аутор.

У прилогу књиге дата је хронологија најзначајнијих догађаја од пада ових крајева под власт Турака, пословицама које је сачувало народно предање, предсказању времена према календару и дужини животног века животиња и дравећа које се најчешће сусреће на овим просторима.

Хроника села Мајиновић у ваљевској Подгорини урађена је уз поштовање методологије коју је утврдила Комисија САНУ за израду оваквих публикација а њена посебна вредност је обиље пажљиво одабраног и приложеног илустративног материјала, фотографија, цртежа, географских карата и др. и као таква може служити као узор будућим ауторима.